

Særligt fokus på ØKOLOGISKE KALVE OM EFTERÅRET

FOKUS OG ANBEFALINGER

I perioden 1. september til 1. november er det særlig vigtigt at:

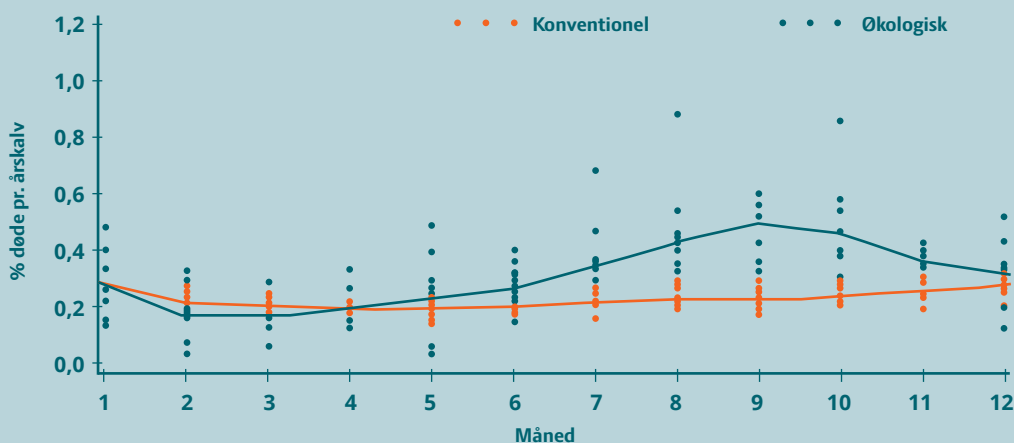
- holde øje med tegn på hoste og diarré og gribe hurtigt ind med behandling
- flytte kalvene til en ren mark eller på stald, hvis de hoster eller har diarré
- tilpasse belægningsgraden, så der højst er 5-10 kalve per hektar
- give tilskudsfoder – f.eks. fri adgang til fuldfoder eller 1 – 1,5 kilo korn / kraftfoder per kalv per dag
- foder- og vandtrug altid skal være rene og sikrede mod forurening med gødning
- tage kalvene på stald om natten, hvis praktisk muligt. Kravet er seks timer på græs om dagen
- tænke på muligheder for læ og ly.

OBS:

Husk altid at notere datoer for ud- og indbinding i logbogen samt alle afvigelser fra hovedreglerne - eventuelt sammen med et billede af våde optrådte græsmarker, hvis det er årsagen. Hellere for meget end for lidt.

ØKOLOGISKE SMÅKALVE KAN HAVE DET SVÆRT OM EFTERÅRET

Figuren viser en overdødelighed hos økologiske småkalve mellem 6 og 8 måneder, som går på græs om efteråret. Forklaringen på en højere dødelighed kan være lunge- eller løbe-tarm-parasitter, som særligt kommer til udtryk, når smittetrykket stiger sidst på sæsonen, og hvor vejret samtidig er vådt og koldt.

Dine eksperter:
Finn Strudsholm fns@seges.dk
Birgit Invorsen bii@seges.dk
Arne Munk arm@seges.dk

Din vej til viden:
landbrugsinfo.dk

FRØBLANDINGER TIL GRÆSMARKEN I 2019

Når du køber en anbefalet frøblanding, er du garanteret den samme procentvise sammensætning af arter og typer uanset leverandør. I de anbefalede frøblandinger indgår kun sorter, der er afprøvet i den danske sortsafprøvning indenfor de seneste 10 år. De fleste frøblandinger fås i en økologisk og en konventionel version, men artssammensætningen er næsten ens. De økologiske blandinger er kendetegnet ved, at det er økologiske frø, der indgår i blandingerne i den udstrækning, det findes på markedet.

MEST ALMINDELIGE GRÆSARTER:

Rajsvingel
Strandsvingel
Hybrid rajgræs
Timothe

MEST ALMINDELIGE BÆLGPLANTER:

Hvidkløver
Rødkløver
Lucerne

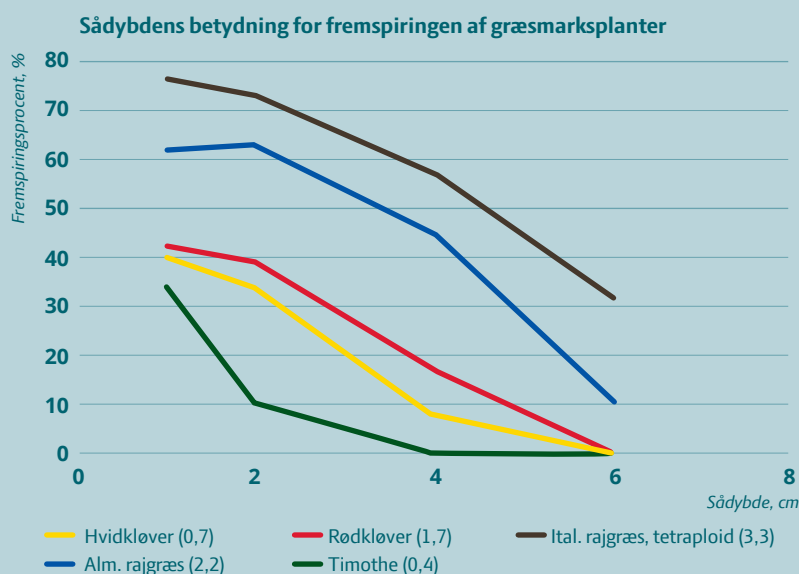
ØVRIGE GRÆSARTER:

Engsvingel
Rød svingel
Engrapgræs
Almindelig rapgræs
Hundegræs

Sådybde afhænger af frøstørrelsen

Småfrøede arter kræver en lille sådybde for at opnå et tilfredsstillende fremspiring. Storfrøede arter kan tåle større sådybde.

Figuren her viser betydning af sådybde for fremspiringsprocenten af græsmarksplanter. Tallet i parentes efter arten viser tusindkornsvægten for arten.
(Kilde: Statens Planteavlsforsøg. Medd. 1540/1981, beretning 1671/1983)

Dine eksperter:
Inger Bertelsen Inb@seges.dk
Torben Spanggaard Frandsen tsf@seges.dk

Din vej til viden:
landbrugsinfo.dk

GØDSKNING AF VINTERRAPS OM EFTERÅRET

Vinterraps har en betydelig optagelse af næringsstoffer om efteråret. Optagelsen afhænger i høj grad af såtidspunktet og af vejret fra såning til vinterens komme. En veludviklet vinterraps kan optage 80-100 kg kvælstof pr. ha. i løbet af efteråret og stort set den samme mængde kalium.

Forslag til tildeling af kvælstof til vinterraps om efteråret før eller ved såning:

Jordtype	Husdyrgødning i tidligere år	Forfrugt	Kvælstofbehov, kg N/ha	
			Sået før 20/8	Sået efter 20/8
JB4 og derover	Ingen eller beskeden tilførsel	Frøgræs eller halmnedmuldning	40	30
		Anden forfrugt	30	20
	Regelmæssig tilførsel af husdyrgødning	Frøgræs, eller halmnedmuldning	20	30
		Anden forfrugt	20	20
JB 1-3	Ingen eller beskeden tilførsel	Frøgræs eller halmnedmuldning	30	30
		Anden forfrugt	20	20
	Regelmæssig tilførsel af husdyrgødning	Frøgræs, eller halmnedmuldning	30	30
		Anden forfrugt	20	30

OBS:

I 2018 er den anbefalede kvælstofsmængde reduceret med 10-20 kg kvælstof pr. ha.

I efteråret har vinterraps også behov for:
Kalium, fosfor, magnesium og svovl.

INDSEND SKRIFTLIG MEDDELELSE:

Inden udbringning af forsuret gylle før såning skal du indsende en skriftlig meddelelse til kommunen om, hvilke arealer, der er omfattet i den pågældende planperiode, og hvilken forsureningsteknik, der anvendes.

	Nedfældning før såning	Forsuret gylle nedharvet før såning	Udbringning af gylle fra rapsens fire-bladsstadie (september)
Fordele	God kvælstofvirkning. Hurtig vækststart. Gøder ikke ukrudtet	God kvælstofvirkning. Sikrer vinterrapsens svovlforsyning	Sikrer kapacitet af gyllebeholder til foråret. Ofte billigste udbringning
Ulemper	Struktur – og såbedsskader specielt på lerjord og bakket jord	Skal anmeldes til kommunen. Krav om ekstra forsuret vintersædsareal	Risiko for dårligere N-udnyttelse. Dårligere udvikling af rapsafgrøde. Dårligt vejr

Din ekspert:
Leif Knudsen lek@seges.dk

Din vej til viden:
landbrugsinfo.dk

DRÆGTIGHEDSCHANCEN HOS HØJTYDENDENDE KØER – I PRAKSIS

Uanset besætningsstørrelse og ydelsesniveau (11.500 – 14.000 kg EKM) tyder det på, at det kan lade sig gøre at have en drægtighedsprocent i besætningen på mindst 40 % ved 1. inseminering (= gruppen 'Høj'). Det er resultatet af en undersøgelse blandt 15 Holstein besætninger.

Pr. laktationsnummer er besætningerne opdelt i 'Høj' drægtighedsprocent (mindst 40) og 'Lav' (mindre end 40) ved 1. inseminering.

Drægtighedsprocent ved 1. inseminering for 1.kalvs, 2.kalvs og øvrige køer ses i nedenstående figur 1-3. I nogle besætninger ligger drægtighedsprocenten ved 1. inseminering på mindst 40 hos 1.kalvskøerne og lavere hos 2.kalvs og ældre køer.

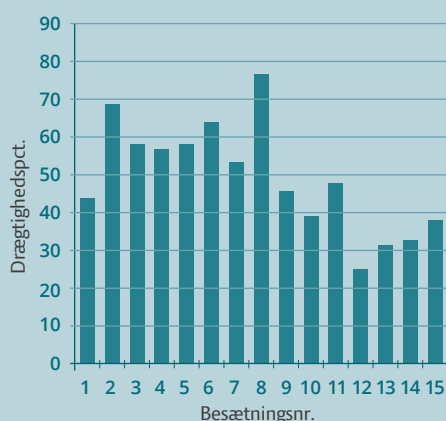
RESULTATER FRA UNDERSØGELSEN:

Reproduktion, avl, managementsprocedurer, ernæring og sundhed er variable, der kan forklare forskelle mellem laktationsnumre (eller besætninger) med 'Høj' og 'Lav' drægtighedsprocent ved 1. inseminering.

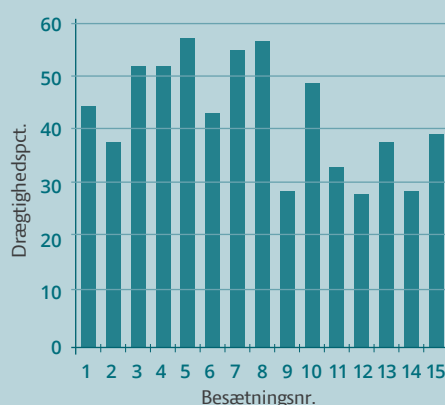
Ud af de mange parametre og variable, der er undersøgt i de 15 besætninger, er det forholdsvis få, der er med til at give en statistisk sikker forklaring på forskelle mellem 'Høj' og 'Lav' drægtighedsprocent ved 1. inseminering. I besætninger med en høj drægtighedsprocent.

tyder resultaterne på, at man er lidt mere konsekvent i den daglige reproduktionsstyring, og at avlsniveauet, der er relateret til frugtbarhed, er lidt højere. Desuden peger effekten af dødfødte og døde indenfor 24 timer ikke overraskende på, at alt, hvad der understøtter så glidende et kælvningsforløb som muligt, vil have betydning for drægtighedschancen ved den efterfølgende 1. inseminering i en ny laktation.

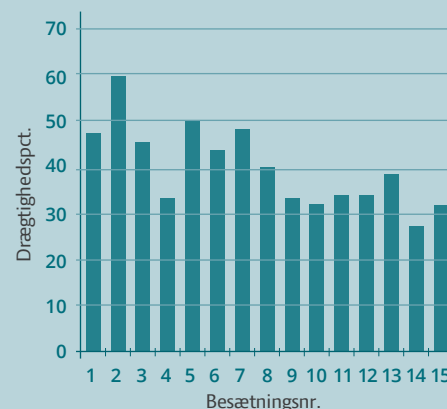
Drægtighedsprocent ved 1. inseminering

1. kalvs

2. kalvs

Ældre køer

Dine eksperter:
Søs Ancker sanc@seges.dk
Henrik Martinussen hnm@seges.dk
Heidi Lund Hyttel hjn@seges.dk

Din vej til viden:
landbrugsinfo.dk

SPISEOLIE OG FODER FRA ØKOLOGISK DYRKEDE SOLSIKKER

Der er potentiale for at dyrke solsikker i Danmark. Økologisk dyrkning af solsikker er et alternativ eller et supplement til rapsdyrkning. Solsikker trives i solskin og varme. Hurtig modning og høst på et tidspunkt af året, hvor vejret endnu ikke har været fugtigt for længe, er vigtig for succes.

Solsikken er en plante med et kraftigt rodnet, som gør, at den tåler kortere perioder med tørke. Den modner sent, og det kræver sorter, som modner inden det fugtige efterår sætter ind, da solsikkerne er modtagelige for svampeangreb ved modning.

Fordele ved solsikker:

- Højt olieindhold med flerumættede fedtsyrer
- Presserest med højt proteinindhold og god aminosyresammensætning
- Veludviklet rodnet
 - Kan optage store mængder N fra jorden
 - Efterlader jorden i god struktur
 - Kan klare perioder med tørke
- Tåler kulde

SOLSIKKER – DYRKNING UNDER DANSKE FORHOLD

I 2017 og 2018 har SEGES Økologi Innovation lavet forsøg med tidlige solsikkesorter, der er dyrket på sydlige og varme lokaliteter i Danmark. Forsøgene skal bidrage til et større kendskab til dyrkning af solsikker i Danmark og undersøge, hvilke sorter der er egnede til dyrkning under danske forhold. Økologisk dyrkning af solsikke kan være et alternativ til f.eks. vinterraps, da solsikker ikke har de samme problemer med sygdomme og skadedyr og er langt mindre gødningskrævende.

Solsikkens kvaliteter:

Udover spiseolie af høj kvalitet giver solsikkekerne en presserest med et højt indhold af proteiner og vigtige aminosyrer. Denne presserest kan bruges som foder og dermed være et bidrag til aminosyreforsyningen til økologiske svin og fjerkræ.

Din ekspert:
Maja Eline Petersen mpet@seges.dk

Din vej til viden:
landbrugsinfo.dk

GODE RUTINER FØR UNDER OG EFTER GOLDNING

Perioden omkring goldning er en stressfaktor for malkekøerne. Ændringer i malkefrekvens, fodring og opstaldning betyder, at køerne kan være mere modtagelige overfor f.eks. infektioner i yveret. For at give koen det bedst mulige udgangspunkt for den nye laktation er optimalt management omkring goldning af essentiel betydning. Graderet afgoldning, hvor man malke køerne én gang dagligt de sidste dage inden goldtidspunktet, har vist at kunne nedbringe den daglige ydelse i gennemsnit med 33 %.

Anbefaling til afgoldning:

- Køer bør goides med en daglig ydelse på 15 kg eller derunder
- Graderet afgoldning, hvor koen malkes 1x dagligt i 3-5 dage
- Foderrationen skal afspejle koens behov

En målrettet indsats i goldperioden kan forbedre yversundheden i næste laktation. På www.landbrugsinfo.dk kan du læse mere om yversundhed i goldperioden

Anbefaling til staldforhold:

- Bredden på sengebåse bør minimum være 1,30 m for stor race og 1,15 m for Jersey
- Et rent, tørt og blødt leje
- Rigtig med strøelse, således man kan opretholde en yverhygiejnescore på 0, når man vurderer køer under afgoldning
- Velfærd – refleksion over ydelse

Anbefaling til behandling af køer i goldperioden:

- Alle køer, uanset paritet og celletal, skal have intern pattelukning ved afgoldning. Det er ekstremt vigtigt med aseptisk procedure ved udførelsen. Læs mere om celletal på landbrugsinfo.dk
- anbefalinger til goldbehandling efter fund af bakterier sker efter "Retningslinjer for brug af antibiotika ved goldning af malkekøer"
- Der bruges pattedyt dagligt under hele afgoldningsperioden, de første 1-2 uger efter goldningen og igen de sidste 1-2 uger før kælvning